

*Родюк Юлія Петрівна,
студентка магістратури спец. 012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – к. пед. н., доц. Мельничук Л.Б.
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені акад. С. Дем'янука»*

ВПЛИВ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Стрімкий розвиток інформаційних і комунікаційних технологій (ІКТ) надає доступ сучасного суспільства до найрізноманітніших джерел інформації, які дають можливість споживати більшу кількість, ідей, пропозицій, послань і рішень, що лунають із боку засобів масової інформації, соціальних мереж, блогерів та лідерів громадських думок. Присутність цих засобів масової інформації стає все більш очевидною в інформаційному суспільстві, і, в той же час, вони стали каналами комунікації, через які ми отримуємо цінності, стереотипи, тенденції, які не завжди обґрунтовані, адекватні та корисні для суспільства [1, с. 83]. Потік інформації в сучасному світі настільки різноманітний і суперечливий, що навіть дорослому складно оцінити ступінь впливу ЗМІ, а ступінь впливу на дитячу аудиторію з незміцнілою самосвідомістю, неусталеним світоглядом є найбільшим.

Вплив сучасного інформаційного простору на психічний розвиток особистості дитини дошкільного віку досліджено у працях Г. Апостолова, О. Хартман та інші; різні аспекти соціалізації обґрунтовано в розвідках В. Абраменкової, Л. Варяниці, Н. Гавриш, К. Крутій, С. Курінної, О. Рейпольської, І. Рогальської-Яблонської та інших.

Дитина, ще не вмюючи оцінювати інформацію, що надходить, не маючи стійких соціальних моделей, отримує доступ до телепрограм різної якості та змісту. Ситуація особливо загострилася останніми роками – з поширенням планшетних комп'ютерів та смартфонів. Таким чином, вплив безлічі інформаційних потоків ні батьки, ні педагоги практично не в змозі контролювати, прогнозувати або враховувати [2, с. 34].

Одним із найнегативніших наслідків такого «телевізійного та комп'ютерного» життя є відставання у розвитку дитини. В останні роки спостерігається тенденція, що: діти починають говорити пізніше, мало і погано розмовляють, їхній словниковий запас є бідним і примітивним. Формування мовлення в ранньому віці відбувається виключно в живому спілкуванні, тоді коли малюк вчиться спілкуватися, при цьому беручи участь у розмові своїми рухами, думками та почуттями [4].

З телеекрана інформація подається у готовому вигляді, і вона не вимагає включення уваги та аналізу. Вона змінює та деформує психіку дитини, даючи нові установки та моделі поведінки, що часто призводить до гіперзбудливості дітей, їх агресивності. Потік зорової та слухової інформації, що не вимагає зосередженості та розумових зусиль, сприймається пасивно. Це з часом переноситься на реальне життя, і дитина починає її сприймати так само. І вже зосередитися над виконанням завдання, зробити розумове чи вольове зусилля все важче. Дитина звикає робити лише те, що вимагає зусилля. Надалі вона важко включається під час занять, погано сприймає навчальну інформацію. А без активної розумової діяльності немає розвитку нервових зв'язків, пам'яті, асоціативного, логічного мислення. Як наслідок виникають комунікативні труднощі: дітям важко спілкуватися і зі своїми однолітками, і з дорослими [2].

Також телевізор забирає у дітей можливість рухатися, гратися та спілкуватися живо. Через сидяче положення, в якому дитина знаходиться тривалий час, можуть виникнути: порушення постави, погіршитися зір, а у разі постійного прийому їжі перед телевізором навіть ожиріння [3].

Виключити із життя дітей ЗМІ неможливо та нездійсненно. Так, існує багато телепередач та мультфільмів навчального, розвивального, пізнавального характеру.

Мультиплікація – одне з форм екранного мистецтва, його синтетичний вид, який охоплює живопис, графіку, музику, літературу, елементи театру, танцю. У процесі перегляду мультиплікаційного фільму діти співпереживають, переживають події разом із героями. У дитини це викликає сильну емоційно-

чуттєву реакцію, що виявляється в різних формах, у тому числі й у формі мовного висловлювання [2, с. 35].

Мультифільми є дієвим засобом розвитку мислення, уваги, уяви та пам'яті у дітей. Завдяки їм значно розширюється кругозір та вдосконалюються комунікативні навички, діти вчаться висловлювати свої почуття та настрої. Мультиплікаційні фільми надають чудову можливість для внесення різноманітності та індивідуалізації в освітній процес ЗДО.

Робота над змістом мультифільму дозволяє сформувати різні сторони мови дитини: фонетико-фонематичну, просодичну, лексико-граматичну, що створює базу для оволодіння зв'язковим мовним висловом [4].

При цьому важливо враховувати вікові особливості, час проведення перед телевізором, за планшетом. Сучасна дитина все частіше пізнає світ через екран. Екран монітора (телевізора, телефону, комп'ютера, планшета тощо) формує уявлення дитини про те, як живуть люди в різних країнах, які стосунки існують у світі дорослих, які вчинки треба робити, щоб бути успішним, сильним, сміливим.

Але діти мають пізнавати світ не лише візуально. Сьогодні книзі доводиться виборювати аудиторію з телебаченням, кіно, Інтернетом. Але читання – це не просто спосіб отримання інформації, це унікальний процес, здатний зробити з людини саме Особу, яка вміє відчувати, співпереживати, мислити незалежно [4, с. 80]. Належний результат дає читання перед сном. Адже відомо, що саме останні події дня фіксуються емоційною пам'яттю, і ті вісім годин, коли людина спить, вона перебуває під враженням цих подій.

У зв'язку зі зростаючим, нерідко деструктивним впливом ЗМІ у суспільстві доцільно розробляти освітні програми медійної грамотності. Захист від мовного впливу на свідомість має будуватися насамперед на активізації та інтенсифікації екстралінгвістичного фактора: на вивченні серйозних аналітичних досліджень, заснованих на багатому фактичному матеріалі та допомагаючих вибудувати у свідомості реальну, позбавлену тенденційності картину історичного процесу. Дослідження в цій галузі повинні бути орієнтовані на виявлення та розкриття нових способів маніпулювання свідомістю,

що постійно модифікуються у діяльності засобів масової інформації за рахунок розвитку мов, а також у зв'язку із закономірностями світового розвитку, геополітикою та трансформацією мотивів суб'єкта впливу [3, с. 57]. Подібні дослідження матимуть одночасно лінгвістичний, психологічний і політологічний статус: з одного боку, вони сприятимуть глибшому осягненню закономірностей розвитку мовлення, з іншого – допоможуть виробити ефективні механізми захисту від маніпулювання як на рівні індивіда, так і на рівні соціуму.

Список використаних джерел

1. Григоров Г. Використання засобів масової інформації як інструментів освітнього процесу через навички критичного мислення. *GRANI*, 2021. № 24 (4). С. 83-90.

2. Назарук Ю. Б. Проблеми медіа-освіти сучасних дошкільників. *Сучасна дошкільна освіта: можливості, досвід і перспективи: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції* (26 травня 2014). Миколаїв, 2014. С. 34-37.

3. Нерсесян Г. А. Медіаграмотність молоді – запорука протидії інформаційній агресії. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 6. С. 56-60.

4. Семеняко, Ю. Б. Інформатизація дошкільної освіти: сучасний стан, проблеми та перспективи. *Збірник наук. пр. ЗОІППО*. . Запоріжжя, 2017. № 1 (23). С. 79-83.

Саркісова Іванна Адамівна,
студентка магістратури спец. 012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – д. пед. н., проф. Марчук О. О.
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені акад. С. Дем'янчука»

ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ СТАНОВЛЕННЯ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Уявлення про мораль сформувалося ще в стародавньому суспільстві. Мораль як особлива форма людських відносин зароджувалась і формувалась поступово разом зі становленням